

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КРИВОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра менеджменту і адміністрування

МЕТОДИЧНІ ВКАЗІВКИ

до практичних занять з дисципліни

«Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі
промислового виробництва»

для здобувачів ступеня доктора філософії

спеціальності 073 Менеджмент

денної та заочної форм навчання

Кривий Ріг – 2019

Укладачі: Варава Л.М., д.е.н., професор
Ртищев С.А., к.е.н., доцент

Рецензент: Афанасьєв Є.В., д.е.н., професор

Відповідальний за випуск: д.е.н., професор Варава Л.М.

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент галузі знань 07 Управління та адміністрування денної та заочної форм навчання. В методичних рекомендаціях до проведення практичних занять наведено склад практичної роботи здобувачів: опрацювання теоретичних питань, робота з проблемними теоретичними питаннями, підготовку до практичних занять і екзамену шляхом тестового опитування.

Затверджено
на засіданні кафедри
менеджменту і адміністрування

Протокол № 4
від 27.11.2018 р.

Затверджено
методичною радою факультету
економіки та управління
бізнесом ДВНЗ «КНУ»

Протокол № 2
від 05.12.2018 р.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	5
3. СТРУКТУРА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	6
4. ПИТАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ.....	7
5. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	9
6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ	12
7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	13
8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА	14

ВСТУП

При здійсненні управлінської діяльності та керування процесами промислового виробництва одне з найважливіших місць посідає ефективне застосування сучасних наукових підходів до дослідження економічних процесів. Це, в свою чергу, впливає на своєчасність прийняття й обґрунтування управлінських рішень щодо підвищення ефективності виробництва та підвищення продуктивності промислових систем.

Дисципліна «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» вирішує складне комплексне завдання, розв'язання якого полягає у вивченні і подальшому грамотному використанні основних принципів, методів та підходів з питань щодо вирішення наукових задач в дослідженнях економічних процесів в системі промислового виробництва, де основою науково-дослідницької діяльності є збір інформації, її постійне оновлення і систематизація, критичний аналіз і, на цій основі, синтез нових знань або узагальнень, які не тільки описують спостережувані суспільно-економічні явища, а й дозволяють побудувати причинно-наслідкові зв'язки з кінцевою метою моделювання та прогнозування функціонування організацій в сучасному ринковому середовищі.

Практичне застосування цієї дисципліни полягає в досягненні основної мети її вивчення - засвоєнні здобувачами теоретичних основ, методології та інструментарію щодо опанування й використання підходів до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва.

Предметом вивчення дисципліни є методологія та інструментарій застосування сучасних підходів до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва.

Міждисциплінарні зв'язки: засвоєння теоретичного матеріалу дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» передбачає використання здобувачами раніше отриманих знань з дисциплін: «Філософія науки та інновації», «Організація та реалізація досліджень здобувача наукового ступеня доктора філософії», «Управління науковими проектами та фінансуванням досліджень», «Сучасні методи вирішення наукових задач в економіці та менеджменті», «Інвестиційно-інноваційний розвиток та оцінювання ефективності наукових розробок».

Програма навчальної дисципліни складається з одного змістовного модуля: «Методологія та основні підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва».

1. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1. Мета навчальної дисципліни: опанування здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії систематизованого комплексу знань про загальні принципи, форми та підходи дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва.

1.2. Завдання навчальної дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» полягають у вивченні дисципліни і подальшому грамотному використанні основних принципів, методів та підходів з питань щодо вирішення наукових задач в дослідженнях економічних процесів в системі промислового виробництва, де основою науково-дослідницької діяльності є збір інформації, її постійне оновлення і систематизація, критичний аналіз і, на цій основі, синтез нових знань або узагальнень, які не тільки описують спостережувані суспільно-економічні явища, а й дозволяють побудувати причинно-наслідкові зв'язки з кінцевою метою моделювання та прогнозування функціонування організацій в сучасному ринковому середовищі.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми здобувачі повинні знати:

- засади організації науково-дослідницької діяльності;
- теоретичні та методологічні основи та підходи наукових досліджень;
- підходи з проведення теоретичних та експериментальних досліджень в економіці;
- методичні та практичні основи обробки результатів наукових економічних

досліджень ;

- основні вимоги до оформлення результатів проведення науково-дослідницьких робіт в економіці промислового виробництва;
- особливості впровадження результатів наукової роботи та розрахунку ефективності економічних процесів в системі промислового виробництва.

вміти:

- вибирати напрями наукових досліджень та формувати етапи науково-дослідницьких робіт в економіці промислового виробництва;
- формувати задачі та вибирати підходи до теоретичних та експериментальних досліджень;
- виконувати пошук, накопичення і опрацювання наукової інформації в економіці;
- виконувати розрахунки економічної ефективності теми та результатів наукових досліджень;
- використовувати набуті знання, навички, творче мислення при вирішенні наукових задач в процесі дослідження та управління системами промислового виробництва.

2. ТЕМАТИЧНИЙ ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Заліковий модуль 1

Змістовний модуль 1. «Методологія та основні підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» (120 годин / 4 кредити)

Тема 1. Сучасна направленість наукових підходів в дослідженні економічних процесів

Методологія наукового пошуку в дослідженні економічних процесів. Сучасні підходи до дослідження економічного потенціалу як економічної системи. Наукові підходи до поняття економічної системи та її розвитку. Теоретико-методичні аспекти-інтеграційного підходу до дослідження економічного зростання.

Тема 2. Наукові підходи в дослідженнях. Економічні процеси як об'єкт моделювання

Загальнонаукові підходи дослідження. Системний аналіз. Методи теоретичних досліджень. Ідеалізація. Формалізація. Аксиоматичний метод. Гіпотеза та припущення. Історичний метод. Системний підхід. Створення теорії. Критерії вибору методології дослідження. Методика досліджень теми. Моделювання соціально-економічної системи як складної ймовірнісної динамічної системи, що охоплює процеси управління виробництвом, обміном, розподілом й споживанням матеріальних та інших благ. Економіка як підсистема природи і суспільства. Створення теорії аналізу й управління економікою. Впровадження результатів наукового дослідження в системах економіки та менеджменту організації. Форми узагальнення висновків і пропозицій наукового дослідження.

Тема 3. Місце і роль наукових підходів у економічних дослідженнях

Математичне моделювання в економіці. Поняття модель і моделювання. Суть процесу моделювання. Місце та роль економічних підходів у економічних дослідженнях. Математичне моделювання. Класифікація ЕММ. Етапи ЕММ. Особливості застосування методів моделювання. Класифікація розділів математичного програмування за типом функцій і обмежень оптимізаційних задач. Місце ЕММ в економічній науці.

Тема 4. Типові економіко-математичні моделі в дослідженні процесів промислового виробництва

Модель оптимального використання невзаємозамінного обладнання. Модель оптимального використання взаємозамінного обладнання. Асортиментна задача (задача максимізації кількості комплектів). Модель оптимального розкрюювання промислових матеріалів. Задача виготовлення суміші оптимального складу.

Тема 5. Класичні методи моделювання та спеціальні підходи дослідження процесів в системі промислового виробництва

Математичний апарат лінійного і нелінійного програмування. Задачі мереженого планування й управління. Задачі масового обслуговування. Задачі управління запасами. Задачі розподілу ресурсів. Задачі ремонту і заміни обладнання. Задачі складання розкладу (календарного планування). Задачі планування і розміщення. Задачі вибору маршруту або мережеві задачі. Моделі прийняття оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях (теорія гри).

Тема 6. Розвиток підходів економічного аналізу господарської діяльності та управління підприємствами у системі промислового виробництва

Об'єкт та предмет в економічних дослідженнях: проблеми методології. Економіко-кібернетичний підхід до дослідження системи управління. Теоретико-методологічні підходи до вивчення процесів модернізації економіки. Сучасні підходи до аналізу впливу поведінкових факторів в управлінні економічними об'єктами промислового виробництва. Процесний підхід як передумова підвищення ефективності управління промисловим підприємством

Тема 7. Сучасні підходи до дослідження процесів промислового виробництва

Проектування, як механізм реалізації сучасних підходів дослідження та підвищення ефективності процесів промислового виробництва. Етапи проектування при розробці нових машин та модернізації діючого обладнання. Характеристики проекту. Етапи виконання проектів. Шляхи удосконалення процесу проектування. Етапи нововведень. Системний аналіз машин. Сучасний етап розвитку інженерної діяльності і проектування. Необхідність соціального оцінки техніки

Тема 8. Основні етапи впровадження наукових підходів з метою удосконалення системи вітчизняного промислового виробництва

Сучасний стан промислового комплексу України. Основні гальмуючі чинники і ключові проблеми вітчизняної промисловості. Сучасний досвід і тенденції розвитку промисловості, особливості їх застосування в Україні. Підходи до реформування промисловості. Створення ефективного фінансово-економічного механізму. Особливості формування та реалізації промислової політики. Реформування укладності промисловості. Створення системи прискореного інноваційного розвитку та інноваційної інфраструктури. Технічна політика. Реформування системи управління промисловим комплексом. Стратегічні напрямки розвитку гірничо-металургійного комплексу України. Економічні дослідження розвитку потенціалу гірничо-збагачувальних підприємств.

3. СТРУКТУРА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

3.1. Організація проведення практичних занять

Мета проведення практичних занять полягає у необхідності опанування здобувачами теоретичного матеріалу, одержанні практичних навичок при розв'язанні задач економічного змісту шляхом усвідомлення концептуальних аспектів питань щодо вирішення наукових задач в дослідженнях економічних процесів в системі промислового виробництва, де основою науково-дослідницької діяльності є збір інформації, її постійне оновлення і

систематизація, критичний аналіз і, на цій основі, синтез нових знань або узагальнень, які не тільки описують спостережувані суспільно-економічні явища, а й дозволяють побудувати причинно-наслідкові зв'язки з кінцевою метою моделювання та прогнозування функціонування організацій в сучасному ринковому середовищі.

Зміст практичних занять включає такі складові: 1) опитування за матеріалами лекцій і питаннями, винесеними для самостійного вивчення; 2) розв'язання задач; 3) перевірка отриманих знань (тестування).

Усі письмові завдання та усні відповіді на практичних заняттях оцінюються викладачем згідно з порядком поточного оцінювання. Результати поточного контролю знань обов'язково фіксуються ним у журналі успішності академічної групи.

3.2. Зміст практичних занять

На практичних заняттях здобувачі під керівництвом викладача особисто проводять наукові дослідження, спрямовані на розв'язання фундаментальних і прикладних проблем питань щодо вирішення наукових задач в дослідженнях економічних процесів в системі промислового виробництва, зокрема: збір інформації, її постійне оновлення і систематизація, критичний аналіз, синтез нових знань або узагальнень; побудова економіко-математичної моделі для розв'язання складних наукових завдань, пов'язаних з оптимізацією процесів управління промисловими системами у виробничо-економічних ситуаціях.

Перелік тем і розподіл годин, відведених на практичні заняття дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» наведено у табл. 3.1.

Таблиця 3.1

Перелік тем і розподіл годин, відведених на практичні заняття дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва»

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
Пз. 1	Тема 1. Сучасна направленість наукових підходів в дослідженні економічних процесів	2	0,5
Пз. 2	Тема 2. Наукові підходи в дослідженнях. Економічні процеси як об'єкт моделювання	2	0,5
Пз. 3	Тема 3. Місце і роль наукових підходів у економічних дослідженнях	2	0,5
Пз. 4	Тема 4. Типові економіко-математичні моделі в дослідженні процесів промислового виробництва	2	0,5
Пз. 5	Тема 5. Класичні методи моделювання та спеціальні підходи дослідження процесів в системі промислового виробництва	2	0,5
Пз. 6	Тема 6. Розвиток підходів економічного аналізу господарської діяльності та управління підприємствами у системі промислового виробництва	2	0,5
Пз. 7	Тема 7. Сучасні підходи до дослідження процесів промислового виробництва	2	0,5
Пз. 8	Тема 8. Основні етапи впровадження наукових підходів з метою удосконалення системи вітчизняного промислового виробництва	2	0,5
	Разом:	16	4

4. ПИТАННЯ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ З ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Методологія та основні підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва

Тема 1. Сучасна направленість наукових підходів в дослідженні економічних процесів

1.Методологія наукового пошуку в дослідженні економічних процесів.

2. Сучасні підходи до дослідження економічного потенціалу як економічної системи. Наукові підходи до поняття економічної системи та її розвитку.

3. Теоретико-методичні аспекти-інтеграційного підходу до дослідження економічного зростання.

Тема 2. Наукові підходи в дослідженнях. Економічні процеси як об'єкт моделювання

1. Загальнонаукові підходи дослідження. Системний аналіз.

2. Методи теоретичних досліджень. Ідеалізація. Формалізація. Аксиоматичний метод.

3. Гіпотеза та припущення. Історичний метод. Системний підхід. Створення теорії.

4. Критерії вибору методології дослідження.

5. Методика досліджень теми.

6. Моделювання соціально-економічної системи як складної ймовірнісної динамічної системи.

7. Економіка як підсистема природи і суспільства.

8. Створення теорії аналізу й управління економікою.

9. Впровадження результатів наукового дослідження в системах економіки та менеджменту організації.

10. Форми узагальнення висновків і пропозицій наукового дослідження.

Тема 3. Місце і роль наукових підходів у економічних дослідженнях

1. Математичне моделювання в економіці.

2. Поняття модель і моделювання. Суть процесу моделювання.

3. Місце та роль економічних підходів у економічних дослідженнях.

4. Математичне моделювання. Класифікація ЕММ. Етапи ЕММ.

6. Особливості застосування методів моделювання.

7. Класифікація розділів математичного програмування за типом функцій і обмежень оптимізаційних задач.

8. Місце ЕММ в економічній науці.

Тема 4. Типові економіко-математичні моделі в дослідженні процесів промислового виробництва

1. Модель оптимального використання невзаємозамінного обладнання.

2. Модель оптимального використання взаємозамінного обладнання.

3. Асортиментна задача (задача максимізації кількості комплектів).

4. Модель оптимального розкroювання промислових матеріалів.

5. Задача виготовлення суміші оптимального складу.

Тема 5. Класичні методи моделювання та спеціальні підходи дослідження процесів в системі промислового виробництва

1. Математичний апарат лінійного і нелінійного програмування.

2. Задачі мереженого планування й управління.

3. Задачі масового обслуговування. Задачі управління запасами.

4. Задачі розподілу ресурсів. Задачі ремонту і заміни обладнання.

5. Задачі складання розкладу (календарного планування).

6. Задачі планування і розміщення.

7. Задачі вибору маршруту або мережеві задачі.

8. Моделі прийняття оптимальних рішень у конфліктних ситуаціях (теорія гри).

Тема 6. Розвиток підходів економічного аналізу господарської діяльності та управління підприємствами у системі промислового виробництва

1. Об'єкт та предмет в економічних дослідженнях: проблеми методології.

2. Економіко-кібернетичний підхід до дослідження системи управління.

3. Теоретико-методологічні підходи до вивчення процесів модернізації економіки.

4. Сучасні підходи до аналізу впливу поведінкових факторів в управлінні економічними об'єктами промислового виробництва.

5.Процесний підхід як передумова підвищення ефективності управління промисловим підприємством

Тема 7. Сучасні підходи до дослідження процесів промислового виробництва

1.Проектування, як механізм реалізації сучасних підходів дослідження та підвищення ефективності процесів промислового виробництва.

2.Етапи проектування при розробці нових машин та модернізації діючого обладнання.

3.Характеристики проекту. Етапи виконання проектів.

4.Шляхи удосконалення процесу проектування. Етапи нововведень.

5. Системний аналіз машин.

6.Сучасний етап розвитку інженерної діяльності і проектування.

7. Необхідність соціальної оцінки техніки

Тема 8. Основні етапи впровадження наукових підходів з метою удосконалення системи вітчизняного промислового виробництва

1.Сучасний стан промислового комплексу України.

2.Основні гальмуючі чинники і ключові проблеми вітчизняної промисловості.

3.Сучасний досвід і тенденції розвитку промисловості, особливості їх застосування в Україні.

4.Підходи до реформування промисловості.

5.Створення ефективного фінансово-економічного механізму.

6.Особливості формування та реалізації промислової політики. Реформування укладності промисловості.

7.Створення системи прискореного інноваційного розвитку та інноваційної інфраструктури. Технічна політика.

8.Реформування системи управління промисловим комплексом.

9.Стратегічні напрямки розвитку гірничо-металургійного комплексу України.

10.Економічні дослідження розвитку потенціалу гірничо-збагачувальних підприємств.

5. ПРИКЛАДИ ТЕСТОВИХ ЗАВДАНЬ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Методологія та основні підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва

Тестові завдання:

1. Комплекс взаємопов'язаних елементів, разом із відношеннями між цими елементами та між їх атрибутами, які спільно реалізують певні цілі – це:

- 1) система;
- 2) модель;
- 3) об'єкт;
- 4) завдання.

2. Об'єктом вивчення моделювання економіки є:

- 1) соціально-економічна система;
- 2) економіка і її складова;
- 3) процеси в економіці;
- 4) економіка і її складові, а також процеси які в ній відбуваються.

3. Зміна у часі параметрів і структури соціально-економічної системи під впливом внутрішніх і зовнішніх факторів:

- 1) невизначеність;
- 2) емерджентність;
- 3) динамічність;
- 4) статичність.

4. Засновник еволюційної теорії економічних змін:

- 1) Фішер;
- 2) Шумпетер;

3) Уїлсон;

4) Браун.

5. Підсистемами економіки як одного з її елементів визначають:

1) підприємства, організації, банки;

2) природа та суспільство;

3) виробництво, розподіл, збут, споживання;

4) виробництво та фінансово-кредитні відносини.

6. Міждисциплінарна наука, яка має за мету виявлення спільних принципів еволюції, самоорганізації та адаптації складних систем у різних галузях знань на підставі побудови та дослідження нелінійних математичних динамічних моделей:

1) економічна теорія;

2) еволюційна економіка;

3) економетрія;

4) синергетика.

7. Складна імовірно динамічна система, що охоплює процес виробництва, обміну, розподілу і споживання матеріальних та інших благ, вони належать до класу кібернетичних, тобто керованих систем:

1) економічна система;

2) математична модель;

3) соціально-економічна система;

4) економіко-математична модель.

8. Емерджентність – це:

1) розуміння виникнення між елементами систем так званих синергетичних зв'язків, які забезпечують збільшення загального ефекту;

2) наявність у будь-якої системи особливих властивостей, не властивих її підсистемам і блокам, а також сумі елементів, не пов'язаних системоутворюючими зв'язками;

3) поява нових якостей, не властивих елементам, що складають систему;

4) всі варіанти вірні.

9. Організаційно-господарська структура економічної системи – це ...

1) сукупність господарських одиниць та організаційно-господарських зв'язків між ними;

2) сукупність виробничих комірок і виробничо-технологічних зв'язків між ними;

3) сукупність галузей, підгалузей і виробництв, що перебувають у тісних виробничо-технологічних зв'язках і реалізують важливу національну мету;

4) сукупність основних процесів, що охоплює виробництво, обмін, розподіл і споживання матеріальних та інших благ.

10. Економічна кібернетика розглядає економіку, її структурні та функціональні блоки як ...

1) системи, в яких відбуваються процеси регулювання й управління, що реалізуються рухом і перетворенням інформації;

2) сукупність галузей, підгалузей і виробництв, що перебувають у тісних виробничо-технологічних зв'язках і реалізують важливу національну мету;

3) наявність у будь-якої системи особливих властивостей, не властивих її підсистемам і блокам, а також сумі елементів, не пов'язаних системоутворюючими зв'язками;

4) економічну категорію, що відбиває характерні особливості сприйняття заінтересованими суб'єктами економічних відносин об'єктивно існуючих невизначеності та конфліктності, іманентних процесам цілепокладання, управління, прийняття рішень, оцінювання.

11. Дослідження операцій – наукова дисципліна ...

1) яка займається розробкою і прийняттям раціональних рішень за умов невизначеності;

- 2) яка займається розробкою і практичним застосуванням методів найбільш ефективного управління різноманітними організаційними системами;
- 3) яка займається розробкою і практичним застосуванням методів раціонального управління різноманітними організаційними системами;
- 4) яка займається розробкою і практичним застосуванням методичних підходів ефективного управління різноманітними організаційними системами.

12. Предметом дослідження операцій є:

- 1) системи, які представляють взаємодіючу сукупність об'єктів і призначені для досягнення конкретної цілі;
- 2) процеси, які представляють певну взаємодіючу сукупність і призначені для досягнення конкретної цілі;
- 3) об'єкти, які утворюють організаційну систему і призначені для досягнення конкретної цілі;
- 4) взаємодіюча сукупність об'єктів і призначені для досягнення конкретної цілі.

13. Ціль дослідження операцій:

- 1) обґрунтування прийнятих рішень щодо організації наукового управління;
- 2) прийняття раціональних рішень щодо організації наукового управління;
- 3) кількісне обґрунтування прийнятих рішень щодо організації наукового управління;
- 4) ухвалення обґрунтованих рішень щодо організації наукового управління.

14. Операція – це:

- 1) будь-яка дія суб'єкта керування, спрямована на досягнення мети;
- 2) обґрунтування раціонального рішення, спрямоване на досягнення цілі;
- 3) будь-який управляючий захід, спрямований на досягнення цілі.
- 4) моделювання економічних рішень щодо організації наукового управління.

15. Основною задачею «дослідження операцій» є

- 1) прийняття управлінських рішень;
- 2) обґрунтування управлінських рішень;
- 3) попередньо кількісне обґрунтування оптимальних розв'язків.
- 4) моделювання економічних рішень.

16. Модель операції – це:

- 1) досить точний опис управляючого заходу за допомогою математичного апарату;
- 2) різного роду функції, рівняння, системи рівнянь і нерівностей і т.д.;
- 3) досить точний опис управляючого заходу за допомогою математичного апарату (різного роду функцій, рівнянь, системи рівнянь і нерівностей і т.д.);
- 4) об'єкти, які утворюють організаційну систему.

17. Ефективність операції – це:

- 1) міра її пристосованості до виконання задачі – кількісно виражається у вигляді критерію ефективності – цільової функції;
- 2) критерій прийняття раціонального рішення за умов невизначеності;
- 3) кількісна оцінка управляючого заходу;
- 4) об'єкти, які утворюють організаційну систему;

18. Властивості критеріїв рейтингової оцінки ефективності функціонування системи:

- 1) простота; представництво; критичність; одиничність;
- 2) простота; представництво; критичність; множинність;
- 3) простота; представництво; критичність;
- 4) простота; представництво; однозначність; одиничність.

19. Постійні фактори, які входять в описання операції це:

- 1) фактори на які ми можемо впливати;
- 2) фактори, які у відомих границях ми можемо вибрати на свій розсуд;
- 3) фактори на які ми впливати не можемо;
- 4) фактори які ми можемо змінювати.

20. Залежні фактори, які входять в описання операції це:

- 1) фактори на які ми можемо впливати;
- 2) фактори, які у відомих границях ми можемо вибрати на свій розсуд;
- 3) фактори на які ми впливати не можемо;
- 4) фактори які ми можемо ігнорувати.

6. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контроль знань здобувачів складається з поточного, модульного, та підсумкового видів контролю.

Основними завданнями контролю знань здобувачів з дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» є оцінювання засвоєння ними теоретичних знань і практичних навичок, набутих під час навчання. При цьому контрольні заходи мають виконувати наступні функції:

- стимулювати систематичну самостійну роботу над навчальним матеріалом;
- забезпечувати закріплення та реалізацію набутих теоретичних знань при виконанні практичних завдань та написанні тез на міжнародні науково-практичні конференції, публікацій в фахові видання за спеціальністю;
- набуття навичок відповідального ставлення до своїх обов'язків, самостійного цілеспрямованого пошуку потрібної інформації, чіткої організації свого робочого дня.

Система поточного контролю знань здобувачів передбачає оцінювання їх знань за трьома основними напрямками:

- перевірка теоретичних знань;
- перевірка виконання завдань на практичних заняттях;
- перевірка виконання завдань самостійної роботи.

Оцінювання рівня засвоєння теоретичних знань здобувачів у залежності від вибору викладача може проводитись в одній з альтернативних форм:

- за результатами звітів про вивчення відповідних тем дисципліни або написання рефератів згідно з тематичним планом;
- за підсумками тестування;
- під час проведення усної співбесіди викладача зі здобувачем, у процесі якої здобувач дає відповіді на питання з різних тем дисципліни.

Навчальним планом видом семестрового контролю з дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» передбачений екзамен.

У табл. 6.1 наведено накопичувальну рейтингову систему поточного оцінювання знань здобувачів денної форми навчання на практичних заняттях.

Таблиця 6.1

Критеріальна накопичувальна бально-рейтингова система поточного оцінювання знань здобувачів денної форми навчання на практичних заняттях

Теми змістових модулів		Σ балів отриманих на практичному занятті
Змістовий модуль 1	Тема 1. Сучасна направленість наукових підходів в дослідженні економічних процесів	3
	Тема 2. Наукові підходи в дослідженнях. Економічні процеси як об'єкт	3,5
	Тема 3. Місце і роль наукових підходів у економічних дослідженнях	3
	Тема 4. Типові економіко-математичні моделі в дослідженні процесів промислового виробництва	4
	Тема 5. Класичні методи моделювання та спеціальні підходи дослідження	4
	Тема 6. Розвиток підходів економічного аналізу господарської діяльності та	3,5
	Тема 7. Сучасні підходи до дослідження процесів промислового виробництва	3,5
	Тема 8. Основні етапи впровадження наукових підходів з метою удосконалення системи вітчизняного промислового виробництва	3,5
Разом балів за видами робіт		28

У табл. 6.2 наведено накопичувальну рейтингову систему поточного оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання на практичних заняттях.

Таблиця 6.2

Критеріальна накопичувальна бально-рейтингова система поточного оцінювання знань здобувачів заочної форми навчання на практичних заняттях

Теми змістових модулів		Σ балів отриманих на практичному занятті
Змістовий модуль 1	Тема 1. Сучасна направленість наукових підходів в дослідженні економічних процесів	2
	Тема 2. Наукові підходи в дослідженнях. Економічні процеси як об'єкт моделювання	2
	Тема 3. Місце і роль наукових підходів у економічних дослідженнях	2
	Тема 4. Типові економіко-математичні моделі в дослідженні процесів промислового виробництва	2
	Тема 5. Класичні методи моделювання та спеціальні підходи дослідження процесів в системі промислового виробництва	2
	Тема 6. Розвиток підходів економічного аналізу господарської діяльності та управління підприємствами у системі промислового виробництва	2
	Тема 7. Сучасні підходи до дослідження процесів промислового виробництва	3
	Тема 8. Основні етапи впровадження наукових підходів з метою удосконалення системи вітчизняного промислового виробництва	3
Разом балів за видами робіт		18

Кількість балів за кожною темою визначається диференційовано, з урахуванням кількості годин на її вивчення і структури навчальних завдань. У загальну кількість балів за темою включено оцінювання успішності на практичних заняттях та виконання самостійної роботи.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Опорний конспект лекцій з навчальної дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент денної та заочної форм навчання / Укл. д.е.н. Л.М. Варава, к.е.н. Ртищев С.А. – Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ», 2019. – 55 с. (електронний ресурс).

2. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи з дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент денної та заочної форм навчання / Укл. д.е.н. Л.М. Варава, к.е.н. Ртищев С.А. – Кривий Ріг: ДВНЗ «КНУ», 2019. – 12 с. (електронний ресурс).

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

№ п/п	Назва підручника (посібника), автор, видавництво, рік видання	Кількість примірників в у бібліотеці ЗВО/кафедр
Базова література		
1.	Афанасьєв Є.В., Щекович О.С., Афанасьєв І.Є., Афанасьєва М.Г., Ільченко В.О. Стратегічні пріоритети ефективного економічного розвитку залізорудної галузі України: Монографія. Кривий Ріг: Видавничий центр ДВНЗ «КНУ» / заг. ред. Є.В. Афанасьєв, 2016. 380 с.	5
2.	Афанасьєв Є.В., Нусінов В.Я. Стратегічні напрямки гірничо-металургійного комплексу щодо вирішення завдань загальнодержавної програми розвитку мінерально-сировинної бази України. Ефективна економіка, 2013. - № 5. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2013_5_63 .	5
3.	Бірта Г.О., Бургу Ю.Г. Методологія і організація наукових досліджень. К.: Центр учбової літератури, 2014. 142 с.	2
4.	Варава Л.М., Арутюнян А.Р. Особливості рентної політики в сировинній промисловості України. Напрями розвитку сучасного менеджменту: проблеми та рішення: монографія. Кривий Ріг, 2015. С. 31-47.	5
5.	Варава Л.М., Арутюнян А.Р., Варава А.А. Особливості сучасних інноваційних стратегій провідних гірничорудних підприємств Кривбасу. Напрями розвитку сучасного менеджменту: проблеми та рішення: монографія. Кривий Ріг, 2015. С. 165-180.	5
6.	Варава Л.М., Афанасьєв Є.В., Маркіна І.А., ін. Актуальні проблеми сучасного менеджменту: Монографія. Кривий Ріг: Роман Козлов, 2018. 203 с.	5
7.	Варава Л.М., Ртищев С.А.. Обґрунтування заходів щодо підвищення конкурентоспроможності продукції металургійного підприємства. Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки. Хмельницький, 2012. – Т.1, № 4. С.45-51	15
8.	Данильян О.Г. Методологія наукових досліджень: підручник. Харків : Право, 2019. 368 с.	10
9.	Економічні дослідження (методологія, інструментарій, організація, апробація): навч. посібн. / за ред. А. А. Мазаракі. К.: Київ. нац. торг.-екон. ун-т., 2010. 280 с.	2
10.	Карпаш О.М., Райтер П.М., Карпаш М.О. Методологія наукових досліджень. Івано-Франківськ: ІФНТУНГ, 2014. 253 с.	2
11.	Ладанюк А.П., Власенко Л.О., Кишенько В.Д. Методологія наукових досліджень: Навч. посіб. К.: Видавництво Ліра-К, 2018. 352 с.	3
12.	Мацелюх Н.П., Максименко І.А., Круш П.В., ін. Економічні теорії в системі наукових економічних знань: 2-ге вид. перероб. та доп. Навчальний посібник. К.: Видаництво «Центр учбової літератури», 2016. 226 с.	3
13.	Монастирський Г.Л. Теорія організації: підручник. 2-е видання, доповнене й перероблене. Тернопіль: “Крок”, 2019. 368 с.	2
14.	Навчально-методичний посібник з навчальної дисципліни «Організація та методологія наукових досліджень» для аспірантів (здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії) / уклад.: О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань. Харків : Право, 2019. 40 с	10
15.	Ртищев С.А., Бондарчук О.М., Ртищев Б.А. Оцінка ефективності оптимізації структури випуску продукції промисловим підприємством. Вісник КНУ, Кривий Ріг, 2012. - № 30. С. 277-281	10
16.	Ртищев С.А., Бондарчук О.М., Ртищев Б.А.. Основні передумови удосконалення асортиментної політики промислового підприємства. Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Економіка». Дніпропетровськ, 2012. – Т. 20, Вип. 6/1. – № 10/1. С. 116–123	10

17.	Шура Н. О. Дослідження ефективності формування економічного потенціалу гірничо-збагачувальних підприємств Криворіжжя. Економіка та держава, 2014. - № 6. С. 91-96. - Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2014_6_21 .	10
Допоміжна література		
18.	Афанасьєв Є.В., Жуков С.О., Довгаль І.В., Астаф'єв О.Ю. Теоретичні та прикладні аспекти оптимізаційного моделювання нелінійно еволюціонуючих виробничих систем. Кривий Ріг: ФО-П Д.О. Червнявський, 2013. 212 с.	5
19.	Афанасьєв Є.В., Жуков С.О., Довгаль І.В., Мазурок П.П., Ткаліченко С.В. Моделювання складних динамічних соціально-економічних систем в стохастичному середовищі: Монографія. Кривий Ріг: ФО-П Д.О. Червнявський, 2012. 302 с.	5
20.	Ртищев С.А., Турило А.А. Формування нової науково-інноваційної політики як основа ефективної діяльності підприємства в умовах нестабільної економіки. Globalne aspekty Ekonomii Światowej i Stosunków Międzynarodowych w warunkach niestabilności gospodarczej: monografia Międzynarodowej Konferencji Naukowo-Praktycznej, Częstochowa, Akademia Polonijna, 2016. S.497-506.	10
21.	Ртищев С.А., Турило А.А. Взаємозв'язок інновацій с системою управління витратами підрозділів на підприємствах. Інституціональний вектор економічного розвитку. «Institutional Vector of Economic Development: збірник наукових праць МІДМУ «КПУ». Мелітополь: Вид-во КПУ, 2017. - Вип.12 (2). С.97-100.	10
22.	Чіков І.А. Теоретичні підходи до визначення сутності поняття «інновація». Ефективна економіка. 2019. № 11. DOI: 10.32702/2307-2105-2019.11.179	5

Інформаційні ресурси

1. Електронна бібліотека Криворізького національного університету. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://lib.knu.edu.ua/> .
2. Електронна книга з економічної теорії. – Режим доступу до електронних ресурсів: <https://knute.edu.ua/file/NjY4NQ==/1f07ec168ae326064a2e0805fad4112c.pdf> .
3. Електронна книга з функціонування соціально-економічних систем. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://dspace.puet.edu.ua/bitstream/123456789/5673/1/032-879.pdf> .
4. Національна бібліотека України імені В.І. Вернадського. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.nbuv.gov.ua> .
5. Електронна книга з методології системного підходу. – Режим доступу до електронних ресурсів: http://bookwu.net/book_metodologiya-sistemnogo-pidhodu_996/6_2.2.-sutnist-principi-osnovni-etapi-ta-metodi-sistemnogo-analizu .
6. Методологія науки. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.inter-pedagogika.ru>.
7. Методологія науки – Fajr. – Режим доступу до електронних ресурсів: <http://www.sites.google.com/site/fajrru/Home/scientific>.
8. Кодекс наукової етики (Проект). – К.: Українська федерація вчених; Центр досліджень науково-технічного потенціалу та історії науки ім. Г.М. Доброва НАН України, 2005. – 8 с. / www.semnozhenko.net/ufv/files/kod_etiki.dok.

Методичні вказівки до практичних занять з дисципліни «Наукові підходи до дослідження економічних процесів в системі промислового виробництва» для здобувачів ступеня доктора філософії спеціальності 073 Менеджмент денної та заочної форм навчання. В методичних рекомендаціях до проведення практичних занять наведено склад практичної роботи здобувачів: опрацювання теоретичних питань, робота з проблемними теоретичними питаннями, підготовку до практичних занять і екзамену.

Укладач: Варава Л.М., д.е.н., професор
Ртищев С.А., к.е.н., доцент

Рецензент: Афанасьєв Є.В., д.е.н., професор

Відповідальний за випуск: д.е.н., професор Варава Л.М.